

KİRALAYANIN HAPİS HAKKI

Hapis hakkı,yasadan doğan bir taşınır mal rehni olarak yasada öngörülen koşullar gerçekleştiği anda doğar Hapis hakkı alacağı ödeninceye kadar , alacaklıya , zilyedliğinde bulunan borçlunun taşınır eşyasını veya kıymetli evrakını elinde tutmak , bunları maliki olan borçluya veya 3.kişiye iade etmeyi kabul etmemek ve gerektiğinde bunları taşınır mal rehniinin paraya çevrilmesi hükümlerine göre paraya çevirtme hakkı sağlayan bir aynî haktır.

Borçluya ait taşınır eşya veya kıymetli evrak üzerinde kanun tarafından aranan şartların gerçekleşmesi halinde alacaklı lehine kanundan doğan bir rehin hakkı doğmaktadır. Hapis hakkı bir aynî haktır.Herkese karşı ileri sürülebilir. Hapis hakkı sahibi borçlunun diğer alacaklıları yanında alacağını öncelikle tahsil etme hak ve yetkisine sahiptir. Hapis hakkının konusu Medenî Kanun'un 864.maddesinde açıkça belirlenmiştir.Bu hükme göre hapıs hakkının konusunu sadec taşınır mallar ve kıymetli evrak oluşturabilir.Ancak üzerinde hapıs hakkı konulabilecek taşınır malları ve kıymetli evrakın paraya çevrilebilecek bir değer taşıması gerekmektedir.Hapis hakkı parayla ölçülebilecek bir değeri olmayan taşınır mallar ile kıymetli evrak üzerinde ve taşınmaz mallar üzerinde kurulamaz.

Hapis hakkı şu şartların gerçekleşmesiyle kendiliğinden yasa gereği doğar.

A-Borçlunun Rızası ile Zilyedlik

B-Alacağın muaccel olması

C-Alacak ile Taşınır Mal veya Kıymetli Evrak Arasında İrtibat

D-Hapis Hakkının Bertaraf Edilmemiş Olması

Hapis hakkı alacaklıya başlıca malı borçluya iadede kaçınma ve hapis hakkı konusunu paraya çevirtme haklarını sağlar.Ancak hapis hakkı konusunun paraya çevrilmesi iki şarta bağlanmıştır.

- a) Alacaklı paraya çevirtme talebinden önce borçluya ihbarda bulunmalıdır.Kanun borçluya güvence göstermek sureti ile hapis hakkı konusunun para çevrilmesini önlemek olanağını sağlamıştır.
- b) Borçlu yeterli güvence göstermemiş olmalıdır.

Madde 270 - Kiralayan evvelce yapılması lazım gelen icrai takibi yapmadan haiz olduğu hapis hakkının muvakkaten muhafazası için icra dairesinin yardımını isteyebilir. (B.K. 267, 269, 281)

Teahhurunda tehlike varsa zabitanın yahut nahiye müdürünün de yardımı istenebilir.

İcra dairesi üzerlerinde hapis hakkı bulunan eşyanın bir defterini yapar ve rehinleri paraya çevirme yoliyle takip talebinde bulunması için kiraliyana on beş günü geçmemek üzere münasip bir mühlet verir.